

KODĖL VAIKAS VERŽIASI PABĖGTI
(1, 2, 3 – socialinės funkcijos, 4 – automatinis pastiprinimas)

Funkcija nr. 1: kažko išvengti (nemalonios situacijos, triukšmo, įtampos...)

Išmokimas/ nauda: „pabėgsiu, tai nebus šio nemalonumo, dirgiklio, nerimo“

Įtaka ateičiai: tikėtina, kad visada pabėgs, kai tikėsis kažko išvengti.

Funkcija Nr. 2: gauti norimą (žaislą, žaidimą kompiuteriu)

Išmokimas/ nauda: „Pabėgsiu, vadinasi, gausiu“

Įtaka ateičiai: bėgsiu greitai ir pagriebsiu, ką noriu (jeigu tai pavyko kelis kartus)

Funkcija Nr. 3: gauti suaugusiojo dėmesio (nuobodu, nesaugu...)

Išmokimas/ nauda: „bėgsiu ir visi metę savo darbus, seks paskui mane“

Įtaka ateičiai: žinau, kai pabėgu, tada suaugęs kurį laiką būna su manimi“

Funkcija Nr. 4 : dalis vaikų tiesiog mėgsta palakstyti ir nuo to pagerėja savijauta

t. y. automatinis pastiprinimas (nieko nenori iš kitų žmonių, elgiasi nesąmoningai)

KAIP IŠSIAIŠKINTI PRIEŽASTIS?

1. Pasikalbėti su tėvais ir mokytojais, kas buvo iki pabėgimo fakto, ir – kas po jo.
2. Naudoti laikmatį
3. Jei nori pertraukos, parodo kortelę (visada padėta ant suolo)

Tikslai: 1) išmokyti paprašyti, kad gautų norimą (pirma kortele, paskui – žodžiu)

2) mokyti palaukti

Vėliau, paauglystėje ir suaugusiojo amžiuje tai įvardijama taip: „Su stresu susitvarko, naudodamas vengimo strategiją“. Negera strategija.

Pridedamas klausimynas (1 priedas)

KLAUSIMYNAS NUSTATYTI NETINKAMO ELGESIO (PABĖGIMAS) FUNKCIJĄ

Vaiko vardas.....

Data.....

Kiekvieną funkcionalaus elgesio pavyzdį įvertinkite balais. Įsitikinkite, kaip Jūs vertinate elgesio dažnumą

0	1	2	3
Niekada	Retai	Kartais	Dažnai

.....blogai elgiasi, kad gautų dėmesio

.....blogai elgiasi, kad išvengtų užduoties

.....blogai elgiasi, nes save stimuliuoja

.....blogai elgiasi, nes jai/jam kažką skauda

.....blogai elgiasi, nes nori gauti daiktą, maistą, žaislą

.....blogai elgiasi, nes siekia būti pastebėtas

.....blogai elgiasi, nes buvo paprašytas kažką padaryti (susitvarkyti, atlikti užduotį, pakeisti veiklą ir pan)

.....blogai elgiasi net kai kambaryje nieko nėra

.....blogai elgiasi, nes serga

.....blogai elgiasi, kai ką nors iš jo jos atimate

.....blogai elgiasi, kad atkreiptų Jūsų dėmesį į save

.....blogai elgiasi, nes nenori nieko veikti

.....blogai elgiasi, nes nuobodžiauja

Parengė,

Šilo konsultacijų centro psichologė-konsultantė

Alina Valantinavičienė